

انتخابات نمایندگی مجلس

www.ketabir

انتخابات نمایندگی مجلس

سیداحمد حبیب نژاد

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

طراح گرافیک: محمد توکلی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چاپ اول: ۱۳۸۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰ تومان

کانون اندیشه جوان

نمایشگاه و فروشگاه دائمی: تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی،

پلاک ۲۷۱/۱ تلفن ۸۸۷۳۰۱۱۶ - ۸۸۵۰۳۴۴۷

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

۱۱ فصل اول: مفهوم و پیشینه انتخابات (با تکیه بر انتخابات پارلمانی)

۱۳ اول: انتخابات مجلس شورای ملی (قبل از انقلاب). ۱۴ دوم:

انتخابات مجلس شورای اسلامی در ایران (پس از انقلاب).

۱۷ فصل دوم: کیفیت برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی

۱۷ مبحث اول: نظام انتخاباتی مجلس شورای اسلامی. ۱۸ مبحث

دوم: مراحل و مدیریت انتخابات. ۲۰ هیأت نظارت. ۲۱ هیأت

اجرائی. ۲۲ تعیین حوزه‌های انتخابیه. ۲۳ اعلام داوطلبی نامزدهای

انتخاباتی. ۲۴ رسیدگی به صلاحیت‌ها. ۲۸ تبلیغات. ۳۰ رأی‌گیری و

اعلام نتایج. ۳۲ تخلفات انتخاباتی و مجازات‌های آن‌ها. ۳۷ دعاوی

انتخاباتی. ۳۹ مبحث سوم: نظارت بر انتخابات. ۴۱ نظر فقهی. ۴۲ نظر

قانون اساسی. ۴۲ نظر تفسیری شورای نگهبان. ۴۲ نظر قوانین عادی.

۴۳ نظارت عملی. ۴۴ بررسی یک شبهه: حق یا تکلیف. ۴۵ نظریهٔ

حق‌مداری (حاکمیت مردم). ۴۵ نظریهٔ تکلیف‌مداری (حاکمیت ملی)

۴۷ نظریهٔ حق و تکلیف (حاکمیت الهی).

۵۱ فصل سوم: شرایط داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی

۵۲ مبحث اول: شرایط ایجابی. ۵۲ الف. اعتقاد و التزام عملی به اسلام

و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران. ۵۵ ب. تابعیت کشور جمهوری

اسلامی ایران. ۵۶ ج. ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل مرفقی ولایت مطلقه فقیه. ۵۹ د. حداقل مدرک فوق دیپلم و یا معادل آن. ۶۰ ه. نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه. ۶۱ و. سلامت جسمی در حد بر خورداری از نعمت بینایی، شنوایی و گویایی. ۶۱ ز. حداقل سن ۳۰ سال و حداکثر ۷۵ سال تمام. ۶۲ مبحث دوم: شرایط سلبی. ۶۲ الف. محرومین به واسطه شغل (محرومین موقتی) ۶۳ ب. محرومین دائمی. ۶۴ ج. محرومین جزایی. ۶۴ مطالعه تطبیقی. ۶۴ سن. ۶۵ تابعیت. ۶۶ شرایط اقتصادی. ۶۶ تأییدیه. ۶۷ محرومین کاندیداتوری. ۶۸ وثیقه مالی. ۶۸ مبحث سوم: شرایط نمایندگان مجلس از دیدگاه اسلامی. ۶۹ اسلام. ۷۰ امانت داری. ۷۰ کاردانی. ۷۰ دوری از رذایل نفسانی و اخلاقی. ۷۴ بررسی یک شبهه: لزوم وجود شرایط اخلاقی - مذهبی در داوطلبین نمایندگی.

۷۹ فصل چهارم: شرایط رأی دهندگان.

۸۰ شرایط رأی دهندگان در ایران. ۸۱ نتیجه گیری.

۸۳ نتیجه گیری کلی

۸۷ کتابنامه

۸۷ قوانین و مقررات. ۸۷ منابع فارسی. ۹۱ مقالات و نشریات.

پیشگفتار

گرانیاگاه جهان جدید، طرح پرسش‌ها و آموزه‌های معرفت‌شناختی تازه است. اکنون در آشوبناکی روزگار معاصر، بشریت نیازمند به همواره دیگرگونه زیستن، خرد را چراغ افق‌های تاریک فرادست کرده است. بی تردید، امروزه هر ذهن اندیشنده ژرف‌کاو، در هر سرزمین و به هر آیین، با این پرسمان جدی تاریخی رویاروست که: «ما، در کجای جهان ایستاده‌ایم؟»

با برآمدن آفتاب درخشنده و فروزنده انقلاب اسلامی در سرزمین ما، هویت فرهنگی و تاریخی ایرانیان، در فصل تازه خویش، طلیعه تمدنی تازه را نوید می‌دهد که بر بنیاد ایستارها و انگاره‌های قدسی دین شکل می‌گیرد. نیز از این روست که در بستر این تمدن‌سازی ایمانی، چالش‌های مرتبط با عرصه‌های دین و تدین، دانش و پژوهش، علم و فن‌آوری و مفاهیم و سازه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، همه و همه، با همراهی بی‌شماری از پرسش‌های درازدامن و نفس‌گیر، در حیات جمعی ما، به‌ویژه در میان دانشجویان پرستنده و پژوهنده، بسط یافته‌اند. ذهن تکاپوگر و فرهیخته دانشجوی معاصر، نیازمند آن است که در فرآیند هم‌ارزی و یا تقابل نهادهای مدرن و ساختارهای برآمده از آن‌ها با لایه‌های تمدن شکوهمند اسلامی برای انبوه پرسش‌های خویش پاسخ‌هایی سخته و سنجیده بیابد.

روشنفکران و اندیشه‌ورزان ما، اکنون و بیش‌تر و ژرف‌تر از هرگاه دیگر، باید به بازسنجی دستاوردهای عقلانیت مدرن بپردازند و ایستاده بر سکوی استوار مشرب‌مشرقی خویش، در بازتولید اندیشه‌های مینوی و ادبیات معنوی، طرحی نو دراندازند. افسون‌زدایی از ساحت افق‌های مادی‌گرایانه و فراوری نگره‌های نو، متناسب با شئون حیات امروزیین آدمیان، نخستین و بایسته‌ترین مسئولیت خردورزان است.

کانون اندیشه جوان، چونان نهادی برآمده از متن ناگزیر بایسته‌ها و ضرورت‌ها، می‌کوشد تا به مدد همت بلند ارباب دانش و پژوهش و با هدف بسط و توسعه فرهنگ فیاض دین، نیازهای فکری جوانان دانش‌پژوه را به فراخور توانمندی‌های خویش پاسخ‌گوید و قیسی از مشعل هماره فروزان لاهوت را در پیش چشم‌های نگرنده و نگران آنان بدارد؛ باشد که این نهال نو، روزاروز، برگ و باری تازه گیرد و طراوت و شادابی افزون‌تر پذیرد.

این کتاب، حاصل یکی از همین کوشش‌های همدلانه و همراهانه در باب بررسی مباحث مطرح در اطراف انتخابات مجلس شورای اسلامی است. تلاش محقق گرامی، جناب آقای سید/احمد حبیب‌نژاد را ارج می‌نهم و امید می‌بریم که این مکتوب دریچه‌ای روشن فراوی خوانندگان ارجمند بگشاید و بر خردمندی و خرسندی آنان بیافزاید.

در پایان لازم به ذکر است که مباحث مربوط به ماهیت، ویژگی، حقوق و وظایف نمایندگان مجلس در دفتری جداگانه با نام «نمایندگی مجلس» از همین مولف به رشته تحریر درآمده است که علاقه‌مندان به این مبحث را به آن کتاب ارجاع می‌دهیم.

مقدمه

در نظام‌های سیاسی امروز جهان، شاید انتخابات، بهترین و رایج‌ترین ابزار مشارکت مردم در سرنوشت سیاسی کشورشان باشد.

از همین رو کمتر روزی است که اخباری را از انتخابات در گوشه گوشه این جهان پهناور نشنویم و نبینیم. در کشور ما نیز بحث انتخابات به مفهوم امروزی از زمان مشروطیت وارد عرصه سیاسی گردید و به خصوص پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مباحث مربوط به انتخابات، بسیار جدی‌تر و عمیق‌تر گشت. از نظر کمیت نیز از سال ۱۳۵۷ تا حال حاضر هر سال شاهد حداقل یک انتخابات در کشورمان بوده‌ایم.

از سوی دیگر با نگاهی به اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نیز بیانات حضرت امام خمینی ره - به عنوان بنیانگذار و طراح نظام - به اهمیت انتخابات بیشتر پی خواهیم برد.

انتخابات مجلس شورای اسلامی نیز یکی از همین انتخابات است که همواره مورد توجه قرار گرفته و مسبب طرح مباحثی از آن در حوزه‌های مختلف سیاسی، حقوقی، اجتماعی و ... گشته است.

این پژوهش که جلد دوم از تحقیق نمایندگی مجلس شورای اسلامی است

عهده‌دار مباحث مربوط به انتخابات مجلس شورای اسلامی است که توصیه می‌شود تا خوانندگان گرامی با نیم نگاهی به جلد اول پژوهش، آن را دنبال نمایند.

در آخر از سر اعتقاد معترف به کمبودها و نارسایی‌هایی در این پژوهش بوده و نظرات و انتقادات همگان را با جان و دل پذیرا می‌باشم. همچنان که از نو، مراتب قدردانی خود را نسبت به اعضای محترم گروه فقه و حقوق پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی به ویژه دکتر محمود حکمت‌نیا و دکتر ناصر قربان‌نیا و دیگر دست‌اندرکاران کانون اندیشه جوان ابراز می‌دارم.

سید احمد حبیب‌نژاد